

Budoucnost jako „virtualita“?

Pavel Kouba také nepřesně říká, že rozvíjím „koncept budoucnosti jako ryzí nepředmětnosti, v níž má všechna skutečnost svůj pravý zdroj“ (dtto, str. 123). Mám za to, že se této chyby dopouští tak, že samu „skutečnost“ redukovane chape (velmi tradičně) jako aktuální přítomnost. Ale skutečné je (v mém pojetí) nejen to, co právě jest, ale v jiném smyslu i to, co už bylo, ale teď není, a v ještě jiném smyslu i to, co ještě nebylo (a o čem zatím ani nevíme, zda vůbec někdy bude, ale co – snad, či jak se zdá – již přichází, ale možná přesto nikdy nepřijde). „Budoucnost“ jako časový rozměr nemůže přece být ztotožňována s ryzí nepředmětností – už jen proto, že tím je čas zpředměťňován, tj. činěn předmětem, předmětným jsoucnem (pokud bychom šli do větší hloubky či přesnosti, čas jako takový není samostatným jsoucnem, není vůbec samostatným jsoucnem, ale je původně spjat jen s pravými událostmi, které mají každá svůj čas – i svůj prostor –, zatímco onen předpokládaný „čas vůbec“ neboli „obecný čas“ je pluralitou oněch přes sebe a skrze sebe navzájem prostupujících „událostných časů“ (= termínovaných časů) – a proto je nutně jen relativní a vylučuje jakoukoli univerzální a skutečnou „současnost“). Kladu si proto otázku, není-li snad – po náležitém promyšlení a zpřesnění – možno budoucnost ztotožnit s virtualitou nebo spíše ji jako virtuální charakterizovat. Přichází-li všechno nové z budoucnosti, platí to nutně pro všechny „pravé“ události a tedy i pro všechny virtuální události, o nichž nelze zjistit (rozhodnout), zda k nim dojde jako k reálným, nebo jinak: zda se jim podaří „se realizovat“, stát se součástí reálného světa. (Tak trochu to připomíná onu nemožnost zároveň stanovit místo a zároveň rychlost nějaké částice, jak to známe z kvantové fyziky. Ovšem nejde o totéž, bylo by to třeba analyzovat blíže a podrobněji.) Ve sféře „světa nepředmětnosti“, který totiž nemůžeme a nesmíme považovat za „nic“, či za „neskutečný“, bychom mohli v jistém smyslu mluvit o virtuálních skutečnostech (např. o virtuálních událostech) v tom smyslu, že v dané chvíli nelze určit ani rozhodnout, dojde-li k jejich „realizaci“, tj. stanou-li se „reálnými“. Nicméně v jistém – ovšem velmi omezeném rozsahu – se my jako lidé, přesněji vůbec jako subjekty, můžeme podílet na tom, aby se reálnými staly. A platí to, jak naznačeno, nejen pro člověka, ale pro „subjekty“ všech úrovní, takže i na nízkých až nejnižších úrovních subjekty se svou aktivitou podílejí na realizaci virtuálních událostí (a na vyšších úrovních i subudálostí). Svět, univerzum je vlastně stále se proměňující, ale kontinuálně se proměňující výslednicí nesčetných aktivit nesčetných subjektů; v této výslednici se objevují některé neuvěřitelně dlouho trvající setrvačnosti, ale také ustavičně nově vznikající a ustavičně opět zanikající formy dění.

(Písek, 141227-3.)